

تشکل‌ها و جایگاه آنها در رشد بهره‌وری

بهره‌وری یکی از مفاهیمی است که از سوی بخش خصوصی مغفول مانده است. مشاهده نرخ رشد بهره‌وری نشان می‌دهد در حدود ۴۰ سال گذشته، متوسط نرخ رشد بهره‌وری صفر بود، به این معنا که در این سال‌ها در کشور بهره‌وری نداشتیم دلیل اصلی این امر هم می‌تواند اقتصاد دستوری، مشکلات متعدد در فضای کسب و کار، رانت‌های موجود در اقتصاد، تحریم‌ها و دیگر مواردی که امکان نوسازی فناوری و تکنولوژی را به صنعت نداده است. در کنار این مسائل، دانش بخش خصوصی در حوزه‌های مدیریتی و از جمله در مورد بهره‌وری، نحوه سنجش آن، ارائه تعریف از بهره‌وری، نحوه پایش و چگونگی بهبود آن و همه این موارد که در اعمال بهره‌وری در صنعت مورد توجه است، پایین بوده و موجب می‌شود که در این سال‌ها، بهره‌وری رشد نکند. یکی از کارهایی که تشکل‌ها می‌توانند برای اعضای خود انجام دهند تا به رشد بهره‌وری آنها کمک شود، آن است که با مفهوم بهره‌وری، روش‌ها و الزامات آن آشنا شده و آموزش‌های لازم در این خصوص را دریافت کنند. اقدام دیگری که تشکل‌ها باید دنبال کنند، فراهم کردن زمینه‌های آشنایی واحدهای عضو با فناوری‌های جدید در حوزه فعالیت آنهاست. جریان بهبود فناوری در دنیا این‌گونه است که نسل‌های جدید فناوری، بهره‌وری بیشتری به همراه دارند و شرایط نامساعد بهره‌وری در کشور به دلیل فرسوده بودن ماشین‌آلات، قدیمی بودن تجهیزات و فناوری‌های در اختیار صنعت و تولید است. اگر تشکل‌ها بتوانند فناوری‌های جدید را معرفی و مزایای آنها را شناسایی کنند، زمینه و استعداد حرکت واحدهای عضو به سمت بهره‌وری ایجاد می‌شود. برگزاری تورهای صنعتی برای اعزام اعضا به کشورهای که روزآمد و پیشرو در صنعتی خاص هستند نیز می‌تواند موثر باشد، در این شرایط آنها می‌توانند از نزدیک ببینند و لمس کنند، با فروشندگان فناوری آشنا شده و با آنها ارتباط برقرار کنند. اقدام دیگری که بطور غیر مستقیم به رشد بهره‌وری کمک می‌کند، حذف و اصلاح قوانین مخل کسب و کار است. در حال حاضر تشکل‌هایی در این بخش فعال شده‌اند اما باید بیشتر به آن بها دهند. نکته دیگری که باید مورد توجه باشد، بی‌انگیزه بودن بنگاه‌ها به موضوع بهره‌وری است که دلیل اصلی آن، نبود فرهنگ رقابت در کشور است. رقابت به منزله زمین صافی است که امکان تندتر دویدن بنگاه‌ها را فراهم می‌کند. در یک زمین سنگلاخ بیشتر بازیگران احتیاط می‌کنند، چون ممکن است آسیب ببینند. در حالی که در فضای رقابتی همه واحدها بر روند حرکت خود تمرکز کرده و سعی می‌کنند تندتر حرکت کنند، در واقع یکی از الزامات بهره‌ور بودن، رقابتی بودن است.

نویسنده: پدram سلطانی - نایب رئیس اتاق ایران

منبع: نشریه تشکل‌ها، نشریه داخلی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران